

KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE VAN GERECHTSDEURWAARDERS

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Mw. drs. T. van Ark

Ingediend via internet:

https://www.internetconsultatie.nl/uitwisseling_persoonsgegevens_schuldhelpverlening

Betreft: Reactie op de internetconsultatie tot wijziging van de wet
gemeentelijke schuldhelpverlening ten behoeve van de
uitwisseling van persoonsgegevens
Kenmerk: WvdD/MC 902-0403

Den Haag, 3 april 2019

Hooggeachte mevrouw Van Ark,

De Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) heeft met belangstelling kennisgenomen van het consultatiedocument tot aanpassing van de wet gemeentelijke schuldhelpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens.

De KBvG juicht toe dat uw ministerie hiermee uitvoering heeft gegeven aan de in het regeerakkoord van uw kabinet uitgesproken ambities om met gemeenten tot een vernieuwende schuldenaanpak en een verbeterd schuldhelpverleningstraject te komen. Eén van de thema's waarmee deze doelstelling kan worden gerealiseerd is om via programmatische afspraken te komen tot een betere samenwerking van gemeenten met andere partijen om onnodig oplopen van schulden te voorkomen.¹ De KBvG stelt vast dat de samenwerking door middel van gegevensuitwisseling met zorgverzekeraars, energie- en drinkwaterleveranciers in het voorliggende voorstel is geborgd. In

¹ 'Vertrouwen in de toekomst', Regeerakkoord 2017 – 2021, p. 29

de ogen van de KBvG is het echter zaak om hierbij niet de beroepsgroep van gerechtsdeurwaarders uit het oog te verliezen.

Gerechtsdeurwaarders vertegenwoordigen een groot gedeelte van de schuldeisers. Zij worden vanuit hun ambtelijke taak dagelijks geconfronteerd met de gevolgen van oplopende, en vaak zeer problematische schuldsituaties. De KBvG onderschrijft dan ook het met dit voorstel nagestreefde doel van het optimaal faciliteren van schuldhulpverlening en vroegsignalering. Het creëren van een wettelijk kader ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens door gemeenten en de door hen gemandateerde schuldhulpverleners met schuldeisers en gerechtsdeurwaarders is daarvoor een noodzakelijke voorwaarde. Zonder dat wettelijk kader wordt immers de uitwisseling van die gegevens bemoeilijkt, danwel naleving van de AVG niet geborgd. Dit zou een gemiste kans betekenen om de afspraken uit het regeerakkoord optimaal uit te voeren.

Om de uitwisseling van gegevens met schuldeisers adequaat, en in overeenstemming met het beoogde doel, te laten verlopen wil de KBvG uw voorstel in de eerste en tweede paragraaf van dit schrijven graag van een aantal opmerkingen en aanvullingen voorzien. Daarnaast hebben wij in de derde paragraaf nog enkele opmerkingen van technische aard.

1. Grondslagen voor gegevensuitwisseling

De voorgestelde artikelen 7a tot en met 7 c regelen de bevoegdheid van gemeenten en een aantal overheidsdiensten om gegevens met elkaar uit te wisselen. Zorgverzekeraars, energie- en drinkwaterleveranciers krijgen op grond van een AMvB de bevoegdheid om zonder toestemming van burgers gegevens aan gemeenten te leveren over betalingsachterstanden. In de wet, maar ook in de (concept-)Memorie van Toelichting mist de KBvG daarbij aandacht voor de wederkerigheid in de gegevensuitwisseling met de beroepsgroep van gerechtsdeurwaarders. Dit terwijl juist gerechtsdeurwaarders de bestuursorganen zijn die een groot gedeelte van de schuldeisers vertegenwoordigen. Naast de genoemde organisaties zouden dus ook gerechtsdeurwaarders in deze regeling moeten worden betrokken. Gerechtsdeurwaarders hebben dagelijks te maken met burgers die te kampen hebben met schulden, hebben vaak inzicht in de totale schuldenpositie van burgers en zijn daardoor bij uitstek in staat voortijdig problematische situaties te signaleren.

Voor wat betreft vroegsignalering willen wij hierbij aangeven dat indien het daadwerkelijke doel is om in een eerder stadium burgers met schulden te kunnen helpen, het opportuun is om ook met andere dan de in de AMvB genoemde organisaties gegevens te *delen en uit te wisselen* in plaats van alleen op te vragen. Het is daarom wenselijk dat eveneens in een wettelijk kader wordt voorzien dat regelt dat schuldeisers waarmee gegevens worden

gedeeld, ook actief gegevens kunnen verstrekken. Deze bevoegdheid dient zich dan uit te strekken tot het stadium waarin het besluit tot toegang tot schuldhulpverlening nog niet is genomen en zal uiteraard gekaderd moeten worden tot de doelcriteria van vroegsignalering en schuldhulpverlening. Daarnaast is van belang dat organisaties waarmee gegevens worden gedeeld, ook gegevens kunnen verstrekken vanuit een vroeg stadium. Een en ander op basis van het burgerservicenummer, voor zover het gaat over overheidsorganen.

In aanvulling hierop willen wij opmerken dat een gemeentelijke schuldhulpverlener ermee geholpen kan zijn van een gerechtsdeurwaarder informatie verstrekt te krijgen over vorderingen waarvoor nog geen dagvaarding is uitgebracht, terwijl de gerechtsdeurwaarder die vordering al wel in behandeling heeft en mogelijk al bezig is met het voorbereiden van een procedure in opdracht van de schuldeiser. Uitgangspunt is hierbij uiteraard, dat het in de eerste plaats de burger zelf is die beschikking krijgt over deze gegevens. De kwetsbare positie van de schuldenaar en het gesignaleerde beperkte doenvermogen maken echter dat deze informatie idealiter zou moeten worden betrokken in het gemeentelijke schuldhulpverleningstraject en de vroegsignalering.

Met het oog op de proportionaliteit van bovengenoemde gegevensuitwisseling in het licht van de inperking van de privacy, is het raadzaam hiervoor kaders te ontwikkelen in de wet of in de AMvB, waarbij we willen aansluiten bij de door u gevolgde lijn dat de uitwisseling plaatsvindt op basis van het burgerservicenummer en geschiedt tussen overheidsorganen, danwel de betrokken burger zelf, met als doelcriterium dat de uitwisseling geschiedt in het kader van de wettelijke taak tot schuldhulpverlening, ter bevordering van het schuldhulpverleningsproces cq. de vroegsignalering. De verantwoordelijkheid voor en de governance van de bij de uitwisseling betrokken verwerkingen en verwerkingssystemen zullen dan ook bij een overheidsorgaan dienen te worden ondergebracht. De wijze van gegevensuitwisseling en waarborgen kunnen dan eveneens in een AMvB worden opgenomen.

2. *Digitale gegevensuitwisselingssystemen*

Met uw ministerie is het in de ogen van de KBvG wenselijk om algemene digitale gegevensuitwisseling tussen schuldenaren, schuldhulpverleners en schuldeisers te faciliteren. Hiervoor is een gegevensuitwisselingsfaciliteit nodig die beide kanten op werkt, en zowel (overheids-)schuldeisers, gerechtsdeurwaarders, gemeenten en gemeentelijke schuldhulpverleners informeert in het kader van hun wettelijke taken, dit uiteraard met inachtneming van de in paragraaf 1 van deze reactie omschreven bevoegdheidsgrondslagen.

Verwijsindex Schuldhulpverlening (VISH)

Op pagina 15 van de (concept-)Memorie van Toelichting worden twee KBvG-initiatieven genoemd als beschikbare systemen waarover gegevensuitwisseling die nodig is voor een adequate schuldhulpverlening, zou kunnen plaatsvinden. Genoemd worden het Digitaal Beslagregister (DBR) en de Verwijsindex Schuldhulpverlening (VISH). Onze beroepsgroep heeft hiermee op het gebied van de gegevensuitwisseling ter voorkoming van onnodige stapeling van extra kosten voor schuldenaren, voorlopend werk verricht.

Raadpleging van VISH bewerkstelligt dat een gerechtsdeurwaarder kan zien of een bepaald burgerservicenummer zowel bij de schuldeiser als bij de op VISH aangesloten schuldhulpverleners bekend is. In voorkomend geval kan de deurwaarder zijn opdrachtgever vervolgens adviseren invorderingsmaatregelen tijdelijk stop te zetten. In de huidige situatie raadpleegt de gerechtsdeurwaarder, bij bevraging van de basisregistratie personen, automatisch ook VISH. Daarnaast kan een gerechtsdeurwaarder VISH zelfstandig, dus zonder bevraging van de basisregistratie personen, raadplegen. Gezamenlijk resulteert dit in vijf miljoen bevragingen van VISH per jaar.

Diverse gemeenten, waaronder de vier grote steden, zijn aangesloten bij VISH. Echter, nog niet alle gemeenten zijn aangesloten. Schuldhulpverleners, waaronder gemeentelijke kredietbanken en de NVVK, staan welwillend ten opzichte van de toepassing van VISH maar stellen op dit moment vragen over de bevoegdheidsgrondslag van gerechtsdeurwaarders om informatie over schuldhulpverlening te kunnen opvragen, alsmede over de grondslag voor aanlevering van betrokken informatie door schuldhulpverleners. Om de uitwisseling van informatie en de signaleerfunctie van VISH optimaal te laten functioneren is het gewenst om deze bevoegdheid wettelijk te verankeren en gemeenten te verplichten informatie over burgers die betrokken zijn in een schuldhulpverleningstraject, in VISH te verwerken. Alleen dan worden genoemde juridische belemmeringen beslecht en draagt VISH optimaal bij aan het realiseren van de randvoorwaarden van een effectief armoedebeleid.

Schuldenwijzer

Voor wat betreft het opvragen van gegevens door schuldhulpverleners bij (gerechts)deurwaarders moet het naar de mening van de KBvG ook mogelijk zijn gegevens op te vragen die (gerechts)deurwaarders centraal hebben verzameld.

Als infrastructuur waarover deze gegevensuitwisseling zou kunnen plaatsvinden is een recent initiatief van de Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders (SNG) en de KBvG bijzonder geschikt. Schuldenwijzer voorziet in een schuldenregister waarin alle vorderingen zijn ingeschreven die

bij een gerechtsdeurwaarder in behandeling zijn, ook in de minnelijke fase. Ook kennis van die vorderingen kan voor de gemeentelijke schuldhulpverlening van belang zijn. Het schuldenregister voorziet in een informatieknooppunt waar met gebruikmaking van het Burgerservicenummer en/of inlog met behulp van Digid, gecentraliseerde informatie over schulden kan worden verkregen. Inzage door derde- (overheids-)partijen dient in een daartoe opgesteld wettelijk kader dan uiteraard te worden beperkt tot doelstellingen van schuldhulpverlening en vroegsignalering. De lijst met beschikbare ICT-ondersteuningsfaciliteiten op pagina 15 van de Memorie van Toelichting kan met Schuldenwijzer en het daartoe ingerichte schuldenregister worden uitgebreid.

Met het oog op het realiseren van een betere samenwerking met alle schuldeisers, raden wij u dringend aan, aansluiting van gemeenten op het schuldenregister te bewerkstelligen.

Digitaal Beslagregister (DBR)

Op pagina 15 van de (concept-)Memorie van toelichting wordt eveneens het DBR als beschikbare ICT-ondersteuning genoemd. Wij willen op deze plaats opmerken dat het DBR aansluitpunten voor niet-gerechtsdeurwaarders mist. Daarnaast ontbreekt in het DBR informatie over alle 'beslagen' betreft omdat de (vereenvoudigde) beslagen en (art. 19 Invorderingswet-)vorderingen van diverse overheidsinstellingen op dit moment nog niet in het DBR te vinden zijn.

Suwinet

De (concept-) Memorie van Toelichting maakt melding van het gegeven dat uw ministerie ervoor zorgdraagt dat noodzakelijke informatie uit de Suwinet-infrastructuur beschikbaar komt voor gemeentelijke schuldhulpverlening. Wij willen hieromtrent opmerken dat het voldoen aan Suwinet-standaarden op gespannen voet kan komen te staan met de wijze van gegevensuitwisseling van eventueel aan te sluiten organisaties, waardoor het halen van de doelen van dit wetsvoorstel mogelijk wordt bemoeilijkt.

3. Technische opmerkingen

Afspraken over uitwisseling van persoonsgegevens

Ook na invoering van deze wetswijziging bevat de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening geen verplichting voor gemeenten om de schuldhulpverlening op een bepaalde manier in te richten en geeft evenmin verplichtingen ten aanzien van de vorm van het inrichten van een proces voor vroegsignalering. De regeling voorziet erin dat gemeenteraden in hun gemeentelijke 'plan voor integrale schuldhulpverlening' hieraan zelf invulling dienen te geven en daarin o.a. mogen opnemen welke afspraken zij willen maken met schuldeisers over de uitwisseling van persoonsgegevens.

Concreet kan dit betekenen dat iedere gemeente haar eigen normen voor de aard van de gegevens die zij wil gaan uitwisselen creëert, waardoor het uitwisselen van eenzelfde set gegevens bij de ene gemeente wel binnen de daarvoor geldende normen valt, en bij de andere gemeente niet. Met name voor niet-lokaal opererende schuldeisers kan dit tot problemen leiden omdat zij dan bij iedere gegevensuitwisseling op andere privacyregelgeving moeten anticiperen.

Indien de uitwisseling van gegevens zou moeten geschieden over landelijk uitgerolde digitale netwerken zou daarbij nog het probleem komen, dat veel van die netwerken gebruikmaken van gestandaardiseerde sets van gegevens die via die netwerken kunnen worden verkregen. De KBvG vraagt zich af hoe de operationalisatie van uitwisseling van afwijkende gegevenssets zich verhouden tot het generieke karakter van deze niet-lokale digitale gegevensuitwisselingssystemen.

Het is raadzaam om nadrukkelijk te formuleren of deze wetswijziging een kaderwet betreft die alle daaronder vallende gegevensuitwisselingen sanctioneert, of dat per gemeente een discretionaire bevoegdheid in het leven wordt geroepen waarbinnen afwijkende raamwerken kunnen worden geformuleerd waaraan andere partijen zijn gebonden. Dit laatste zou een bemoeilijkende factor kunnen inhouden voor de vrije uitwisseling van gegevens die onder deze wet vallen.

Persoon in verband met de schuldhulpverlening

Op diverse plaatsen in het voorstel wordt de zogeheten 'persoon in verband met de schuldhulpverlening' geïntroduceerd. Duidelijk is dat het hier een door de gemeente gemandateerde schuldhulpverlener betreft, echter dit wordt nergens in de wettekst geëxpliciteerd. Het lijkt raadzaam om 'persoon in verband met de schuldhulpverlening' op te nemen bij de begripsomschrijvingen in artikel I onder A van het voorstel.

Daarbij kan dan gelijk worden aangegeven dat het betreffende artikel I onder A ziet op artikel 1 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, nu ook dit is weggevallen in het wijzigingsvoorstel.

De KBvG is ten zeerste bereid om, indien gewenst, nadere toelichting te geven. Wij geven toestemming om deze reactie te publiceren.

Hoogachtend,

W.W.M. van de Donk
Bestuursvoorzitter Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders